

Šetření Komorový barometr: **EKONOMICKÁ SITUACE FIREM**

O šetření

Cíl šetření

Cílem šetření Komorový barometr bylo získat od členů HK ČR informace o jejich aktuální ekonomické situaci a očekáváních pro nejbližší období. Zařazeno bylo rovněž několik mimořádných otázek věnovaných aktuálním tématům, mimo jiné situaci na trhu práce.

Cílová skupina

Zástupci mikro, malých, středních, ale i velkých firem působících v různých odvětvích ekonomiky napříč všemi kraji ČR. Celkem se do šetření zapojilo 450 respondentů.

Termín sběru dat

Od 18. 8. do 4. 9. 2025

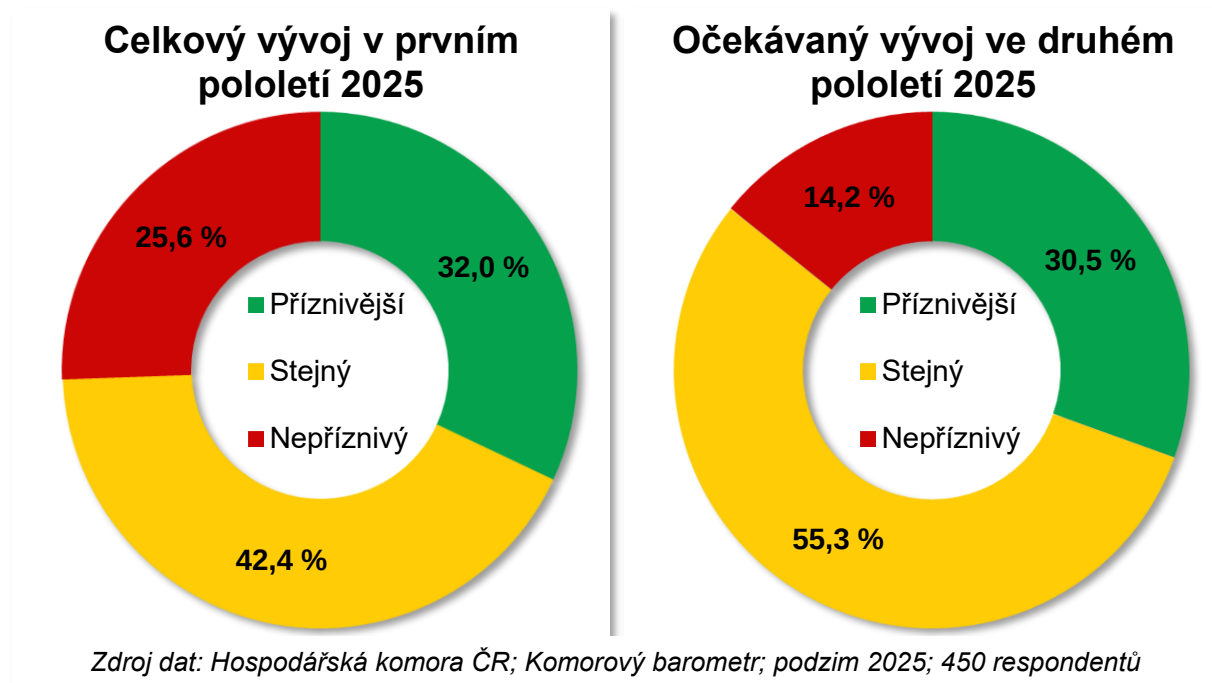

Rozdělení respondentů

Pro potřeby šetření jsou firmy rozděleny do následujících velikostních kategorií dle počtu zaměstnanců: mikro firmy (0-10), malé firmy (11- 50), střední firmy (51-250), velké firmy (250+). Rozlišovaná odvětví zahrnují osobní služby, služby převážně pro podniky, stavebnictví, výrobu ve zpracovatelském průmyslu.

Po slabém růstu ekonomiky v roce 2024 a stagnaci v roce 2023 by se letos mělo dostavit znatelnější ekonomické oživení. Vývoj v tomto směru potvrzují jak dostupná makroekonomická data, tak výpovědi firem ohledně jejich vlastní ekonomické situace.

Graf č. 1 Celkový vývoj ve srovnání s předchozím pololetím

Firem, které zaznamenaly v prvním pololetí roku 2025 oproti pololetí předchozímu zhoršení své celkové situace, je mezi respondenty menšina (25,6 %). S ohledem na velikost zastoupení takových firem je ale zřejmé, že oživení ekonomiky nastupuje postupně a v první polovině roku se s nepříznivým vývojem stále potýkala řada firem. U zhruba třetiny firem (32 %) došlo ke zlepšení celkové situace a 42,4 % firem ji hodnotí jako stejnou. Ačkoliv lze výsledky prvního pololetí hodnotit spíše jako pozitivní, skutečný vývoj zaostal za očekáváním firem vyjádřenými v předchozím Komorovém barometru realizovaném na jaře tohoto roku. Zhoršení vývoje v prvním pololetí totiž očekávalo pouze 17 % respondentů (tzn. ve skutečnosti tomu bylo o 8,6 p. b. více). To, že celková situace firmy v prvním pololetí zůstane stejná, očekávalo 50,7 % firem (tzn. ve skutečnosti 8,3 p. b. méně). Podíl pozitivních očekávání vyjádřených v minulém šetření zhruba odpovídal skutečnému vývoji.

Z rozdělení firem dle velikostí vyplývá, že se více dařilo malým a středním firmám. V rámci malých firem zaznamenalo zlepšení vývoje 34,5 % respondentů, v rámci středních firem ještě o něco více, a to 38,6 %. Rozporuplnější je pohled na situaci mikro firem, v kterých je podíl respondentů hodnotících první pololetí jako příznivější shodný s podílem respondentů hodnotících ho jako horší – každou z těchto možností zvolilo 26,2 % respondentů. Pomalejší nástup ekonomického oživení v tomto segmentu pravděpodobně souvisí s rozsahem jejich podnikání, a tedy i s diverzifikací odběratelů/zákazníků, schopností získat nové zakázky, slabším marketingem apod. Nejhorším vývojem procházely velké firmy. Jde o jedinou velikostní kategorii, v které podíl odpovědí značících zhoršení celkového vývoje (36,2 %) přesahuje podíl odpovědí, dle kterých bylo první pololetí příznivější (27,6 %). Důvodem může být slabá zahraniční poptávka, která dopadala na velké firmy silněji kvůli jejich většímu

zapojení do mezinárodních dodavatelsko-odběratelských řetězců. Z toho důvodu na ně také mohou mít silnější vliv změny toků v zahraničním obchodě vyvolané obchodními i geopolitickými spory, resp. konflikty.

Z rozlišovaných odvětví lze podobnou situaci jako v případě velkých firem pozorovat ve zpracovatelském průmyslu. Z firem působících v tomto odvětví svůj celkový vývoj označila jako nepříznivější třetina respondentů (33,8 %), zatímco v každém z ostatních odvětví tuto možnost zvolilo vždy zhruba 20 % firem (± 2 p. b.). Zároveň jde tak i o jediné odvětví, kde podíl negativních hodnocení převyšuje podíl pozitivních hodnocení. S ohledem na proexportní orientaci českého průmyslu i zde může být vysvětlením vývoj zahraniční poptávky. Největší zastoupení firem, u kterých došlo ke zlepšení celkového vývoje, lze pozorovat v rámci firem poskytujících služby převážně pro podniky (38,6 %). Ke zlepšení ale došlo i v relativně velké části firem z osobních služeb (34,1 %) a stavebnictví (32,7 %). Ve zpracovatelském průmyslu takto ale odpověděla méně než čtvrtina respondentů (24 %). Tento výsledek se přitom neobjevuje pouze v tomto aktuálním šetření, ale horší výsledky než ostatní sledovaná odvětví zpracovatelský průmysl vykazuje již v několika po sobě jdoucích šetřeních Komorový barometr.

V očekáváních firem ohledně budoucího vývoje negativní sentiment ustupuje do pozadí. Zhoršení svého celkového vývoje očekává relativně malá část respondentů, a to 14,2 %. V odpovědích firem ale stále převládá především možnost, že jejich celkový vývoj pravděpodobně zůstane stejný (55,3 %). U nemalé části respondentů by ale mohlo dojít i ke zlepšení (30,5 %).

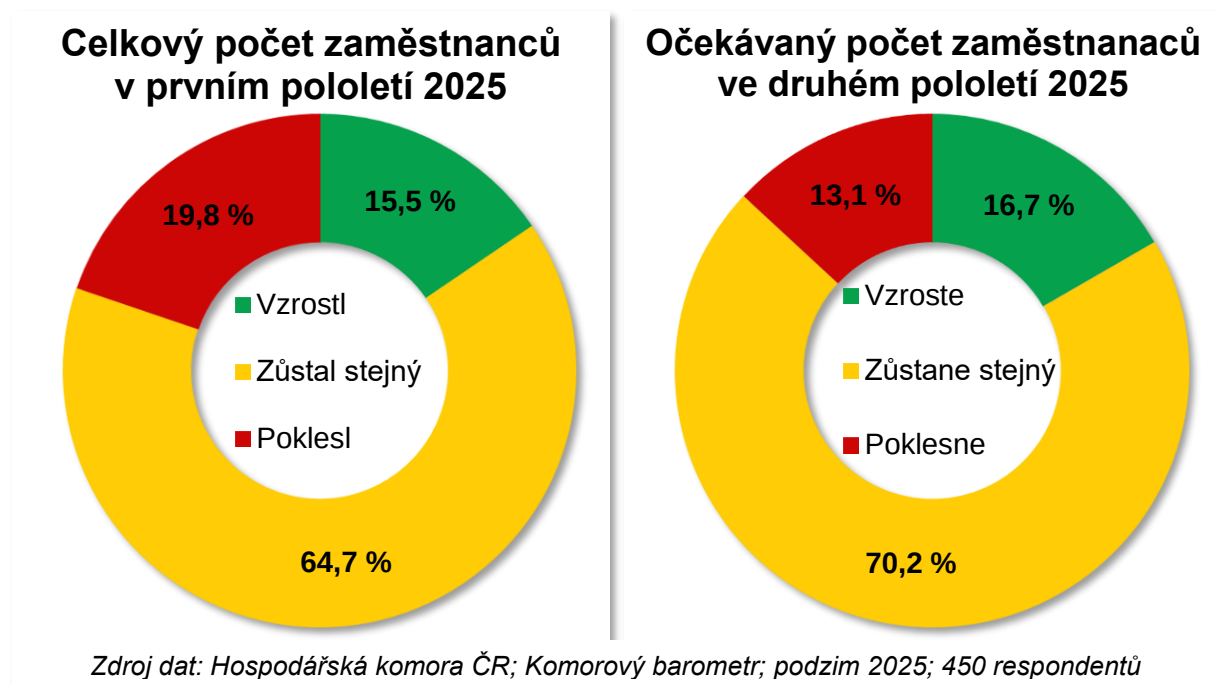
To, že druhé pololetí tohoto roku bude s prvním pololetím srovnatelné, je převládající odpověď (50 % a více) rovněž při rozdělení firem do skupin dle velikostí. Optimistická očekávání ohledně druhého pololetí mají zejména mikro (34,2 %) a malé firmy (34,5 %). Ve středních a velkých firmách zlepšení v každé z těchto kategorií očekává zhruba čtvrtina respondentů. Zároveň platí, že zatímco v mikro, malých a středních firmách další zhoršení očekává spíše malá část firem (maximálně do 15 % v každé kategorii), v rámci velkých firem takto reagovalo 25,9 % respondentů. Nejen tedy, že byl celkový vývoj v rámci velkých firem slabší než v ostatních velikostních skupinách, ale horší jsou v tomto segmentu i vyhlídky pro druhé pololetí.

Odpovědi naznačují, že spíše nepříznivá situace v průmyslu by se mohla v druhém pololetí roku otočit směrem k lepšímu, tedy průmysl by mohl následovat příznivý trend ostatních odvětví.

Z pohledu na rozlišovaná odvětví vyplývá, že v některých z nich se negativní očekávání stala v podstatě okrajovou záležitostí. Pro druhé pololetí v odvětví osobních služeb očekává zhoršení pouze 6,8 % firem, a ještě méně v případě stavebnictví – 5,5 %. Zároveň se více než třetina firem v každém z těchto odvětví (osobní služby 35,2 %, stavebnictví 36,4 %) přiklání k názoru, že oproti prvnímu pololetí by se jejich celková situace mohla zlepšit. Ve srovnání s těmito odvětvími jsou vyhlídky ve službách převážně pro podniky a ve zpracovatelském

průmyslu slabší. V každém z těchto odvětví nepříznivější vývoj očekává zhruba 18 % respondentů. I v odpovědích za tato odvětví je ale patrné, že zastoupení firem s pozitivními očekáváními ohledně celkového vývoje převyšuje zastoupení firem očekávajících zhoršení, jelikož pozitivní očekávání vyjádřilo 26,6 % firem ve zpracovatelském průmyslu a 29,4 % firem poskytujících služby pro podniky. Odpovědi tak naznačují, že spíše nepříznivá situace v průmyslu by se mohla v druhém pololetí roku otočit směrem k lepšímu, tedy průmysl by mohl následovat příznivý trend ostatních odvětví.

Graf č. 2 Celkový počet zaměstnanců ve srovnání s předchozím pololetím

V personální oblasti se ve firmách žádný významný posun nekonal. Počty zaměstnanců v téměř dvou třetinách firem (64,7 %) v prvním pololetí zůstaly beze změny. Pokud se firmy uchýlily ke změně v počtu svých zaměstnanců, častěji počet svých zaměstnanců snižovaly (19,8 %), než zvyšovaly (15,5 %). Rozdíl mezi těmito podíly je ale stále relativně nízký a výsledek by neměl být interpretován jako výraznější ochlazení na trhu práce, ačkoliv drobný nárůst nezaměstnanosti lze pozorovat i v datech ČSÚ a MPSV. Poptávka po pracovní síle nadále zůstává vysoká. Spíše než nárůst nezaměstnanosti lze situaci považovat za přesun pracovní síly mezi zaměstnavateli nebo odvětvími, což může mít pozitivní dopad na produktivitu ekonomiky.

Jako obvykle je počet zaměstnanců nejstabilnější v mikro firmách (78,5 %). Výsledek přímo souvisí s rozsahem jejich podnikání a relativně malým počtem zaměstnanců. Výsledky ovlivňuje také skutečnost, že mikro firmy zahrnují i firmy zcela bez zaměstnanců, které odpovídají ve smyslu stability počtu zaměstnanců, pokud nadále žádné zaměstnance nemají. Podíl mikro firem, které zaznamenaly pokles a růst, byl zhruba vyrovnaný (10,1 % a 11,4 %). V každé ze zbylých velikostních kategorií se ke snížení počtu zaměstnanců uchýlila zhruba čtvrtina firem (25 ± 1 p. b.). Ke změnám v personální oblasti docházelo nejčastěji ve velkých firmách, kde se počet zaměstnanců zvýšil pro 24,1 % respondentů. I zde ale většina firem (50 %) počty ponechala stabilní. V rámci středních firem došlo k posílení personálních kapacit u

21,3 % firem, v rámci malých firem u 10,3 %. Zdá se, že šetření potvrzuje, že k migraci zaměstnanců mezi firmami dochází spíše od malých směrem k velkým než naopak.

V odvětvích se nejčastěji celkový počet zaměstnanců snižoval ve zpracovatelském průmyslu. V tomto odvětví došlo ke snížení ve 30,5 % firem. Naopak růst v počtu zaměstnanců zaznamenalo 13,6 % firem působících v tomto odvětví, což bylo zároveň nejméně ze všech odvětví. Takový vývoj odpovídá kontextu současných ekonomických podmínek a výsledkům dalších otázek šetření za toto odvětví. Nejčastěji nové zaměstnance přijímaly firmy působící ve stavebnictví. V tomto odvětví řady svých zaměstnanců rozšířila bez mála čtvrtina firem (23,6 %) a pouze nízkých 9,1 % zaznamenalo v počtech zaměstnanců pokles. Důvodem mohou být rostoucí poptávka na nemovitostním trhu a charakter podnikatelské činnosti v odvětví stavebnictví, s kterou se pojí vysoké nároky na počet zapojených pracovníků. V obou rozlišovaných odvětvích služeb – osobních i pro podniky – růst v počtu zaměstnanců zaznamenalo zhruba 15 % respondentů. Zatímco ale v osobních službách častěji docházelo k nárůstu v počtu zaměstnanců než k poklesu (pokles pouze v 9,1 % firem), ve službách převážně pro podniky byl více rozšířený jeho pokles (v 19 % firem). Tento výsledek může vyplývat z faktu, že současný ekonomický růst je tažen zejména oživenou spotřebou domácností v reakci na růst reálných mezd, která se projevuje i v růstu poptávky v odvětví osobních služeb, a zvyšuje tak potřebu pracovních sil v tomto odvětví.

Očekávání firem ohledně vývoje počtu zaměstnanců v druhém pololetí nenaznačují výrazný obrat ve vývoji na trhu práce. 7 z 10 respondentů očekává, že počet zaměstnanců v jejich firmě zůstane beze změny. Pokud firmy očekávají změnu, mírně častěji očekávají v řadách zaměstnanců nárůst (16,7 %) než pokles (13,1 %).

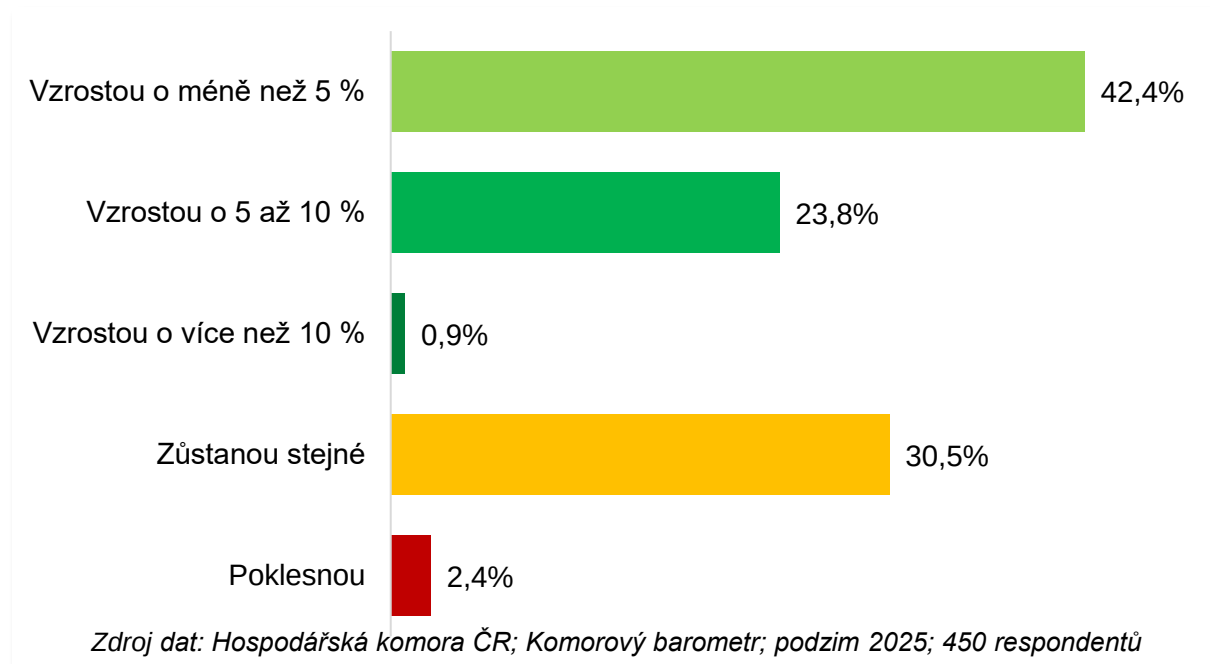
Ke změnám v počtu zaměstnanců by mohlo dojít zejména ve velkých firmách, v kterých stabilitu sice stále očekává nadpoloviční většina (56,9 %), ale zároveň je to nejméně z rozlišovaných velikostních skupin. Podíl velkých firem, které očekávají pokles v počtu zaměstnanců (22,4 %), lehce převyšuje podíl firem očekávajících růst (20,7 %). V případě středních firem by počty mohly vzrůst dle 22,1 % respondentů a dle 16,5 % poklesnout. Očekávané zvýšení celkového počtu zaměstnanců nejvíce převažuje v segmentu malých firem – 20,7 % vs. pokles v 7,8 % z nich. V mikro firmách by vývoj počtu zaměstnanců mohl být nejstabilnější, jelikož stabilitu předpokládá téměř 82 % respondentů. Pokud ke změnám dojde, o něco častěji budou počet zaměstnanců snižovat (10,7 % vs. růst počtu zaměstnanců v 7,4 % z nich).

Očekávaný vývoj počtu zaměstnanců při rozlišení odvětví, obdobně jako očekávání ohledně vývoje celkové situace firmy, naznačuje možné zlepšení ve zpracovatelském průmyslu. Ačkoli rozdíl není výrazný, očekávání firem působících v tomto odvětví se překlápí ve prospěch růstu počtu zaměstnanců (18,2 % očekává růst, pokles 13,6 %). Nejčastěji by se k posílení personálních kapacit mohly uchýlit firmy působící ve stavebnictví, v kterém zvýšení počtu zaměstnanců očekává více než čtvrtina respondentů (27,3 %). To je s relativně velkým náskokem nejvíce ze všech rozlišovaných odvětví, když ve službách převážně pro podniky zvýšení očekává 14,4 % a v osobních službách 11,4 % firem. V podílu respondentů, kteří očekávají snížení počtu zaměstnanců se takto výrazné rozdíly mezi odvětvími neobjevují. Podíly takových odpovědí se napříč odvětvími pohybují v rozmezí 9 až 15 %.

Očekávání firem ohledně vývoje počtu zaměstnanců v druhém pololetí nenaznačují výrazný obrat ve vývoji na trhu práce. 7 z 10 respondentů očekává, že počet zaměstnanců v jejich firmě zůstane beze změny. Pokud firmy očekávají změnu, mírně častěji očekávají v řadách zaměstnanců nárůst (16,7 %) než pokles (13,1 %).

Pozorně sledovaným ukazatelem souvisejícím s trhem práce je také vývoj průměrné mzdy. Zatímco během inflační vlny vývoj průměrné mzdy plnil mediální titulky především kvůli propadu reálné hodnoty mezd, nyní již mzdy rostou i v reálném vyjádření, ale jejich příliš vysoký růst by mohl představovat inflační riziko. Výsledky aktuálního šetření nicméně silně proinflační růst mezd nenaznačují a svědčí spíše meziroční dynamice průměrné mzdy blízko hodnoty uvedené v makroekonomické prognóze HK ČR, tj. v roce 2026 rovných 5 %.

Graf č. 3 Růst mezd v roce 2026 ve srovnání s předchozím rokem

Zvyšovat mzdy v příštím roce plánují více než dvě třetiny firem (67,1 %). Nejčastěji respondenti počítají se zvýšením mezd do 5 %. Takto odpovědělo 42,4 % respondentů. Zhruba ve čtvrtině firem (23,8 %) by zaměstnancům mohly mzdy vzrůst v rozmezí 5 až 10 %. Vyšší růst nad 10 % je v odpovědích firem spíše výjimečný, když ho očekává méně než 1 % respondentů. Taková struktura mzdového růstu, tedy převážně růst mezd do 5 %, převládá ve všech velikostních kategoriích i odvětvích. Pokud mzdy firmy nezvýší, plánují je ponechat na stávající úrovni (30,5 % respondentů). O snížení mezd firmy uvažují pouze výjimečně (2,4 %). Provedení takového kroku totiž mimo jiné komplikuje silná konkurence mezi firmami na trhu práce.

Ke zvýšení mezd by mohlo dojít zejména ve středních a velkých firmách. V každé z těchto dvou kategorií plánuje svým zaměstnancům zvednout mzdy zhruba 85 % respondentů. Střední firmy jsou přitom více nakloněny rychlejšímu růstu mezd. Mezi 5 a 10 % by mzdy mohly vzrůst v 30,7 % středních firem. O méně než 5 % plánuje zvýšit mzdy 52,8 % firem této velikosti. Mezi velkými firmami s růstem pod 5 % počítají téměř dvě třetiny respondentů (65,5 %). O vyšším růstu mezi 5 až 10 % pak uvažuje 19 % velkých firem. Důvodem, proč se velké firmy častěji přiklání k nižšímu růstu, může být obecně vyšší mzdová úroveň ve velkých firmách než ve firmách ostatních velikostí, která následně snižuje tlak na výraznější růst mezd. Méně rozšířená jsou očekávání ohledně růstu mezd v malých firmách, ale i zde mzdy plánuje zvýšit 72,4 % respondentů. Především by mělo jít o zvýšení v rozsahu do 5 % (možnost zvolilo 49,1 % respondentů). Nejmenší podíl firem, které vyjádřily, že očekávají zvýšení mezd, je mezi mikro firmami (40,9 %). To ale opět souvisí, mimo rozsah jejich podnikání a finanční možnosti, také s tím, že kategorie zahrnuje i firmy zcela bez zaměstnanců, kterým je defaultně přiřazena odpověď s neměnnými mzdami.

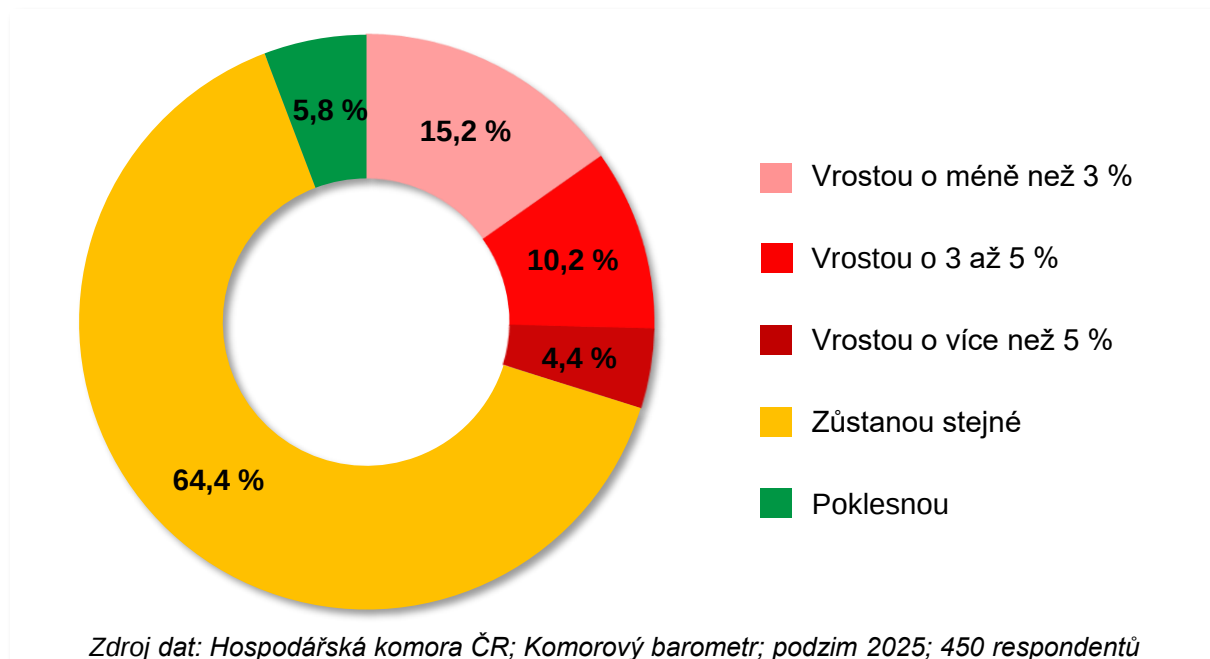
Nejvyšší zastoupení firem, které svým zaměstnancům v příštím roce plánují zvýšit mzdy, se nachází ve zpracovatelském průmyslu (77,3 %). Převážná část respondentů z tohoto odvětví (55,2 %) očekává, že zvýšení mezd nepřesáhne 5 %. Růst mezd bude rozšířený také ve stavebnictví, kde ho plánují téměř tři čtvrtiny respondentů (72,7 %) s tím, že o růst do 5 % půjde ve 43,6 % firem. Méně častý by růst mezd mohl být ve firmách působících v odvětví služeb. V obou rozlišovaných kategoriích služeb ale mzdy zvýší nadpoloviční většina firem. V případě firem poskytujících služby podnikům se ke zvýšení mezd zřejmě odhodlá 60,8 % firem (přitom 32,7 % uvažuje o růstu do 5 %). V rámci osobních služeb půjde o 56,8 % firem (přitom 36,4 % uvažuje o růstu do 5 %).

Odpovědi firem na otázku týkající se vývoje mezd v příštím roce tak nejsou v rozporu s očekáváním, že s ohledem na pokles inflace do pásma inflačního cíle ČNB by mělo v tomto i následujícím roce docházet k růstu reálných mezd a postupnému návratu kupní síly domácností na úroveň před inflační vlnou. Zpomalení cenového růstu je zřejmě rovněž z výsledků šetření.

K růstu prodejních cen produkce nebo služeb došlo v prvním pololetí tohoto roku pouze u zhruba čtvrtiny firem (27,8 %). V nadpoloviční většině firmy ponechaly své prodejní ceny beze změny (62,4 %), případně je dokonce snížily (9,8 %).

V odvětvovém členění výrazně častěji rostly ceny osobních služeb. V tomto odvětví prodejní ceny zvýšilo 45,5 % respondentů, zatímco v ostatních sledovaných odvětvích takto odpověděla vždy zhruba čtvrtina firem (± 3 p. b.).

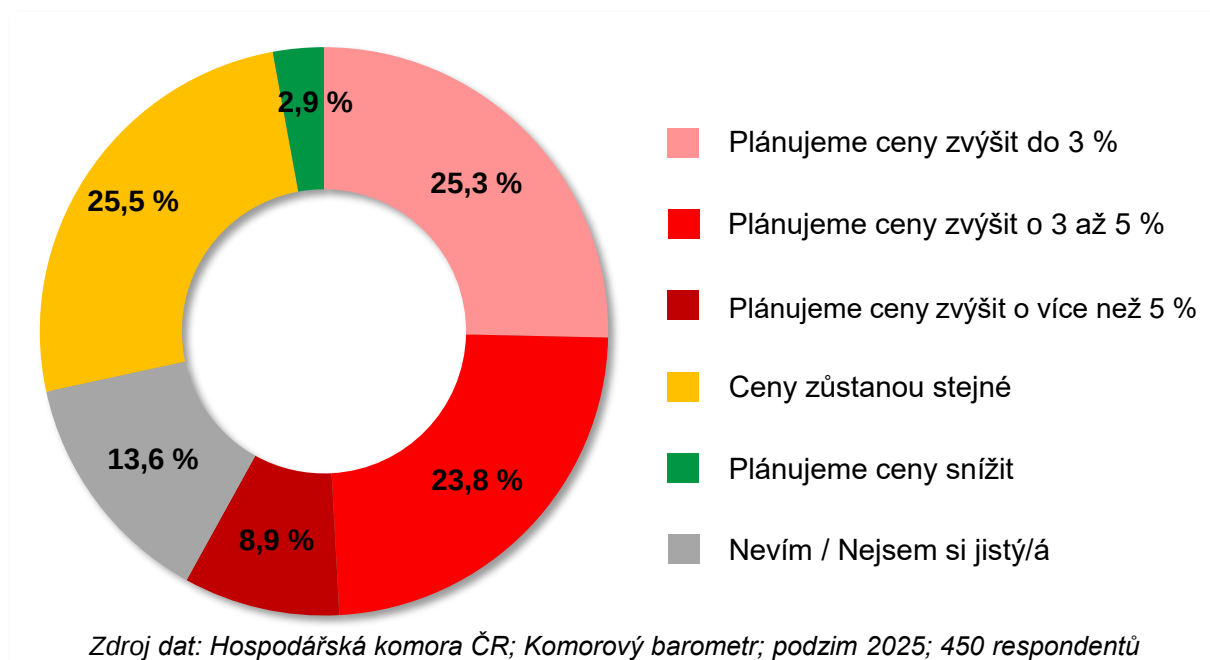
Graf č. 4 Prodejní ceny produkce v druhém pololetí roku 2025 ve srovnání s předchozím pololetím

Očekávání firem ohledně vývoje prodejních cen ve druhém pololetí jsou spíše umírněná, když téměř dvě třetiny firem (64,4 %) plánují prodejní ceny ponechat na stávající úrovni. Zvýšení cen předpokládá 29,8 %. Přitom 15,2 % respondentů pravděpodobně zachová růst cen v mezích horního pásma inflačního cíle (do 3 %). Růst vyšší než 3 % připouští 14,6 % firem. Ve většině z těchto firem by ale neměl přesáhnout 5 % - více než 5% růst očekává pouze 4,4 % respondentů.

K růstu cen by ve druhém pololetí mohlo dojít především ve stavebnictví, kde ho očekává téměř polovina respondentů (49,1 %). Přitom 25,5 % firem z tohoto odvětví očekává pouze mírné zvýšení do 3 %. Zvýšení prodejních cen plánuje také relativně velká část firem v osobních službách (35,2 %) a službách převážně pro podniky (30,1 %). V obou rozlišovaných odvětvích služeb podíl firem, které očekávají růst nad třemi procenty, je vyšší než podíl firem, které očekávají růst do 3 %. Rozdíly mezi podíly těchto možností ale nejsou výrazné a dosahují pouze nižších jednotek procentních bodů. V osobních službách růst nad 3 % zvažuje 19,3 % firem, v odvětví služeb převážně pro podniky 17 %. Služby se tímto výsledkem odlišují od stavebnictví i zpracovatelského průmyslu. Toto zjištění podporuje závěry vyplývající z dat ČSÚ, dle kterých právě ve službách přetrvávají významnější inflační tlaky. Podstatně méně časté by mohlo být zvýšení prodejních cen ve zpracovatelském průmyslu, v kterém některou z odpovědí vyjadřující plán na zvýšení cen zvolilo pouze 19,5 % firem.

Graf č. 5 Prodejní ceny produkce v prvním pololetí roku 2026 ve srovnání s předchozím pololetím

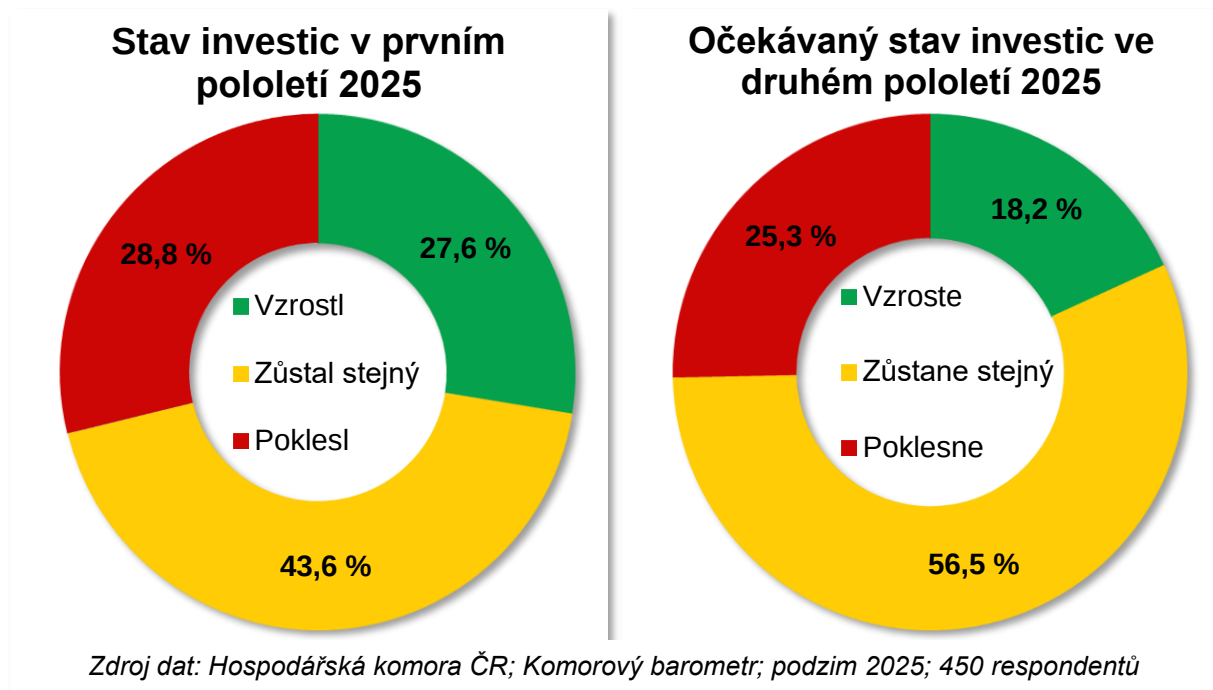
Jelikož je aktuální vývoj inflace zatížen řadou rizik a zvýšenou nejistotou, nad rámec běžných otázek jsme se firem také dotazovali, jaké změny svých prodejních cen očekávají v prvním pololetí roku 2026. V delším horizontu se podíl respondentů očekávajících zachování prodejních cen na úrovni předchozího pololetí výrazně snížil. Odpověď zvolilo 25,5 % firem. Vysvětlením může být lednové přecenění, kdy se začátek nového roku stává pro větší množství firem impulsem pro změnu svých cen. Větší odhodlání firem v prvním pololetí roku 2026 zvýšit ceny své produkce tak není příliš překvapivé. Zajímavým zjištěním je ale skutečnost, že téměř třetina respondentů (32,7 %) očekává zvýšení prodejních cen nejméně o 3 % - přitom 8,9 % respondentů očekává cenový růst nad 5 %. Cenový růst nižší než 3 % očekává 25,3 % firem. I v prvním pololetí příštího roku tak mohou v ekonomice nadále působit inflační tlaky. Na jejich sílu mohou mít vliv aspekty jako je geopolitický vývoj (a související riziko narušení dodavatelsko-odběratelských řetězců) nebo příliš vysoký růst mezd vyplývající z napětí na trhu práce a neodpovídajícího růstu produktivity práce. Tyto skutečnosti mohou mít vliv také na měnověpolitické rozhodování ČNB a zvyšují riziko setrvání úrokových sazeb po delší dobu na úrovni blízké dnešní hodnotě.

K cenovému růstu by v prvním pololetí příštího roku mohlo docházet především ve stavebnictví, kde zvýšení cen očekává 67,3 % firem. Tento podíl zahrnuje 43,6 % firem, které plánují své ceny zvýšit o více než 3 %. Druhý největší podíl firem, které plánují zvýšit své ceny, se nachází v odvětví osobních služeb. Zde zvýšení cen očekává 62,5 % firem, z toho 36,4 % o více než 3 %. Méně často, ale stále v nadpoloviční většině růst prodejních cen očekávají ve službách převážně pro podniky (57,5 %) a zpracovatelském průmyslu (52,6 %). Zpracovatelský průmysl je v odvětvovém členění výjimkou v tom smyslu, že jde o jediné odvětví, kde firmy častěji plánují zvyšovat ceny do 3 % (30,5 %) než nad 3 % (22,1 %). Ačkoliv podíl firem očekávajících zvýšení cen je v odvětví služeb převážně pro podniky až třetí nejvyšší (s 57,5 %), ve výsledcích tyto firmy vyčnívají tím, že je zde ze všech odvětví nejvyšší zastoupení respondentů, kteří uvedli, že jejich plán je zvýšení cen o více než 5 % (14,4 %).

firem z tohoto odvětví, přitom v ostatních odvětvích jde maximálně o 9 % respondentů). Zvýšení mezi 3 až 5 % zde plánuje 22,9 % respondentů.

Stav světové i tuzemské ekonomiky, měnové podmínky nebo geopolitický vývoj přirozeně ovlivňují i ochotu a schopnost firem realizovat investice. Výsledky šetření ohledně vývoje rozsahu investic firem v prvním pololetí poskytují spíše rozporuplný pohled, na základě kterého nelze jednoznačně potvrdit, že by v této oblasti došlo k výraznějšímu a plošnému oživení.

Graf č. 6 Rozsah investic ve srovnání s předchozím pololetím

Podíl firem, jejichž rozsah investic vzrostl (27,6 %), byl zhruba vyrovnaný s podílem firem, které své investice naopak omezily (28,8 %). U zbývajících 43,6 % respondentů rozsah investic zůstal beze změny.

K navýšení investic častěji docházelo ve středních (34,7 %) a velkých firmách (37,9 %). Přesto i v těchto velikostních kategoriích byl poměrně rozšířený pokles celkového rozsahu investic (23,6 % středních, 31 % velkých firem). Na rozdíl od mikro a malých firem bylo ale zastoupení firem, které zaznamenaly pokles nižší, než zastoupení firem, ve kterých rozsah investic vzrostl. Konkrétně investice rostly v 23,5 % mikro firem a 19,8 % malých firem. Pokles investic v každé z těchto dvou skupin zaznamenalo shodně zhruba 31 % respondentů.

Z odvětvového hlediska investice omezovaly především firmy působící ve zpracovatelském průmyslu. V tomto odvětví rozsah svých investic snížilo téměř 41 % firem, zatímco v každém z ostatních odvětví se podíl takových firem pohyboval mezi jednou pětinou až čtvrtinou. Zpracovatelský průmysl byl zároveň odvětvím, kde k růstu investic došlo u nejmenší části firem, a to 25,3 %. V případě této odpovědi ale rozdíl mezi zpracovatelským průmyslem a ostatními odvětvími nebyl tak výrazný. Ve stavebnictví a službách převážně pro podniky šlo shodně zhruba o 27 %. Nejvíce investice zvyšovaly firmy působící v osobních službách (31,8 %). Výsledky otázky tak zapadají do celkového pohledu na zpracovatelský průmysl jako na

odvětví, které procházelo, případně stále prochází, nejméně příznivým vývojem, který může omezovat také schopnost průmyslových firem investovat.

Pozornost zasluhují očekávání firem ohledně změny v rozsahu investic v druhém pololetí toho roku. Přestože by ekonomika v tomto roce měla procházet oživením, podstatná část firem (25,3 %) pro druhé pololetí očekává omezení investic. Pokles respondenti zároveň očekávají častěji než růst (18,2 %). V nadpoloviční většině ale převládá očekávání, že rozsah investic zůstane zachován ve stejné výši (56,5 %). Investice firem tak patrně i ve zbytku tohoto roku zůstanou spíše utlumené, což je i jeden z odhadů makroekonomické prognózy HK ČR, dle které bude příspěvek tvorby hrubého fixního kapitálu k HDP pouze nízký (0,3 p. b. do 2% růstu HDP) a výraznější oživení investic se dostaví až v roce 2026.

Nejčastěji pokles investic očekávají firmy působící ve zpracovatelském průmyslu (29,9 % z nich). Zároveň je ale mezi nimi také nejvyšší zastoupení firem, které připouští, že by rozsah jejich investic mohl vzrůst (21,4 %). Z toho vyplývá, že zpracovatelský průmysl je odvětvím, kde ke změnám v rozsahu investic bude nejčastěji docházet, ať už ve směru růstu nebo poklesu. V obou odvětvích služeb pokles očekává zhruba čtvrtina firem. Zvýšení rozsahu investic plánuje v případě osobních služeb 18,2 % a v případě služeb převážně pro podniky 15 % respondentů. Ve stavebnictví je podíl respondentů, kteří volili tyto dvě odpovědi, vyrovnaný, a rovněž dosahuje 18,2 %.

Graf č. 7 Největší očekávané překážky rozvoje podnikání v roce 2026

Pozn. Otázka umožňovala zvolit až 3 možnosti, proto součet procent v grafu není roven 100

Respondentům jsme v podzimním vydání Komorového barometru rovněž kladli tradiční otázku, jaké největší překážky pro rozvoj podnikání očekávají v následujícím roce. Tyto překážky přímo určují podmínky pro podnikání, a ovlivňují tak nejen výkonnost české ekonomiky, ale také zkušenosti s podnikáním, ochotu v podnikání pokračovat, případně s ním začít, a souvisí tak i s výše popsanou otázkou.

V souladu s výsledky minulých šetření označily firmy za nejpálčivější situaci na českém trhu práce. Bezmála 6 z 10 firem za jednu z největších překážek rozvoje podnikání označilo vysoké náklady na pracovní sílu. Ty jsou částečně dány zdaněním práce, ale ve velké míře také nedostatkem pracovníků, tedy nízkou nabídkou na trhu práce. Nedostatek kvalifikované pracovní síly označila jako překážku více než polovina respondentů (51,1 %), a jedná se tak o druhou nejčastěji zmiňovanou bariéru. Necelá polovina firem (47,6 %) jako překážku hodnotí také míru regulatorní a administrativní zátěže ze strany státu, kterou při svém podnikání musí nést. Ačkoli v některých minulých letech (např. během pandemie Covid-19) byly tyto tři překážky (nebo pouze některé z nich) vystřídány aktuálními problémy, zpravidla se vždy umísťují na předních místech komorových šetření. Přestože lze pozorovat ze strany státu dílčí úsilí zmírnit nejvýznamnější problémy (např. antibyrokratické balíčky, tzv. flexinovela zákoníku práce, zvýšení kvót pro zahraniční pracovníky a další), je s ohledem na dlouhodobé výsledky šetření pravděpodobné, že uvedené problémy jsou v ekonomice hluboce zakořeněné, a pro jejich skutečné řešení bude třeba provést další, především strukturální a systémové kroky. Za povšimnutí stojí také skutečnost, že regulatorní a administrativní zátěž, a s tím související složitost legislativy, se objevují mezi hlavními důvody, proč by respondenti podnikání nedoporučili jako způsob obživy svým blízkým. Část vyhodnocení, která se touto otázkou zabývá ve větším detailu, je dostupná na [webových stránkách](#) HK ČR. Nejen tedy, že regulatorní a administrativní zátěž komplikuje fungování již zaběhlých firem, ale mohla by s ohledem na odpovědi podnikatelů představovat také podstatnou bariéru pro začátek nových podnikatelů a snižovat zájem o podnikání.

Pro zhruba čtvrtinu respondentů (23,8 %) představuje problém také slabá poptávka. Ta může být z jedné strany důsledkem cyklického vývoje (pozvolný nástup oživení tuzemské ekonomiky, stagnace německé ekonomiky atd.), ale může být také způsobena mikroekonomickými problémy jednotlivých firem spočívajícími například ve slabém marketingu nebo zastaralé nabídce produktů (případně služeb). Význam této překážky by mohl mírnit příznivý makroekonomický vývoj. 19,3 % respondentů hodnotí jako překážku také požadavky na udržitelnost. Tento specifický druh regulace zahrnující ochranu životního prostředí, sociální otázky nebo protikorupční opatření totiž sice sleduje bezpochyby významné společenské cíle, ale zároveň pro řadu firem může představovat podstatné zvýšení administrativní zátěže, vyšší náklady nebo ovlivnit jejich schopnost získat externí financování.

Pozitivně lze hodnotit, že jen relativně malá část firem označila za problém nedostatek vlastního kapitálu (10,4 %) a podmínky pro získání financování (7,8 %). V rámci iniciativy Česko na křižovatce totiž Hospodářská komora ČR upozornila na řadu strukturálních problémů české ekonomiky a riziko ztráty konkurenceschopnosti v jejich důsledku. Transformace ekonomiky a přechod k produkci s vyšší přidanou hodnotou si vyžádá nemalé investice jak na straně státu, tak na straně firem. Zjištěná čísla jsou pozoruhodná ve světle nedostatečně rozvinutého kapitálového trhu a relativně – ve srovnání s eurozónou – vysokých úrokových sazeb v ČR. Srovnatelně malá část respondentů (8 %) označila jako problematický aktuální nárůst bariér v zahraničním obchodě. To může souviset s tím, že přímý export do USA, kde je situace co do podmínek zahraničního obchodu nejméně předvídatelná, představuje pouze nízké jednotky procent z celkového objemu českého exportu. Nárůst bariér v zahraničním obchodě se tak projevuje spíše ve snížení poptávky ze strany obchodních partnerů vyvážejících do USA, kterým české firmy zajišťují subdodávky. Zbylé možnosti odpovědí na otázku, včetně podílů firem, které je zvolily, zachycuje výše umístěný graf č. 7.

Přestože lze pozorovat ze strany státu dílčí úsilí zmírnit nejvýznamnější problémy ekonomiky, je s ohledem na dlouhodobé výsledky šetření pravděpodobné, že dané problémy jsou v ekonomice hluboce zakořeněné, a pro jejich skutečné řešení bude třeba provést další, především strukturální a systémové kroky.

Detailní pohled na odpovědi firem rozdělené na velikostní skupiny dle počtu zaměstnanců a dle odvětví, v kterém firmy působí, nemá na pořadí největších překážek rozvoje podnikání ve většině vliv – tři hlavní problémy, kterým různé kategorie firem čelí, jsou obdobné. Rozdíly v četnosti některých odpovědí ale existují.

Mikro firmy pravděpodobně z důvodu nižšího počtu zaměstnanců, popřípadě protože dokáží fungovat i bez zaměstnanců, méně často (ale stále mezi hlavními problémy) označují jako překážku náklady na pracovní sílu (45,6 % z nich) a nedostatek kvalifikované pracovní síly (31,5 % z nich). V každé z ostatních velikostních kategorií tyto možnosti přitom zvolilo 55 až 67 % respondentů. Mikro firmy také častěji pociťují nedostatek vlastního kapitálu. Ten za překážku považuje každá pátá mikro firma, zatímco v malých a středních firmách takto odpověděly pouze jednotky procent respondentů (8,6 % a 4,7 %). Z velkých firem tuto odpověď neuvedl dokonce žádný respondent. Související problém – podmínky pro získání financování – se rovněž týká spíše firem menších velikostí. Častěji než mikro firmy se s ním ale potýkají malé firmy, z kterých odpověď zvolilo 16,4 % respondentů. V rámci mikro firem pak šlo o 8,1 % respondentů. Ve větších kategoriích (střední a velké firmy) se tento problém týkal pouze nízkých jednotek procent firem. Důvodem může být objem realizovaných a plánovaných investic, který má tendenci s velikostí firmy narůstat. Malé firmy se tak mohou nacházet v situaci, kdy mají sice zájem realizovat významnější investice, ale z pohledu finančních institucí mohou být vnímány jako příliš rizikové, na rozdíl od středních a velkých firem. Menší rozšíření tohoto problému v rámci mikro firem pak může souviset s jejich menší investiční aktivitou nebo preferencí pro méně rizikové využití vlastních zdrojů.

Specifickým problémům čelí také velké firmy, které častěji než ostatní velikostní kategorie zmiňovaly jako překážku požadavky na udržitelnost. Odpověděla tak více než třetina velkých firem (34,5 %), zatímco odpovědi v ostatních velikostních kategoriích se pohybovaly v rozmezí 15 % až 20 % respondentů. Právě na velké firmy totiž požadavky na udržitelnost v první fázi primárně cílí. Nepřímo ale mohou zasáhnout i řadu firem menších velikostí, které jsou například zapojeny do dodavatelsko-odběratelských řetězců velkých firem. Pravděpodobně kvůli svému většímu zapojení do mezinárodního obchodu velké firmy také častěji než firmy ostatních velikostí zmiňují jako překážku bariéry v zahraničním obchodě (19 % z nich a pouze jednotky procent v každé ze zbylých velikostních skupin).

V odvětvovém rozdělení lze pozorovat silnější nedostatek pracovních sil ve stavebnictví, kde tuto překážku jako jednu ze svých odpovědí zvolilo vysokých 70,9 % firem. V každém ze zbylých rozlišovaných odvětví možnost volila vždy zhruba polovina firem. Pro firmy působící ve stavebnictví a ve zpracovatelském průmyslu představuje významnější problém také

dostupnost (fyzická i cenová) vstupů. V obou odvětvích možnost zvolila zhruba pětina firem, což může mimo jiné souviset s často vysokou surovinovou a zejména energetickou náročností podnikatelské činnosti v těchto odvětvích a nárůstem ceny elektřiny a plynu v posledních letech. V odvětví osobních služeb možnost zvolilo 12,5 % respondentů a 7,2 % z firem poskytujících služby převážně pro podniky. Bariéry v zahraničním obchodě jsou větší překážkou pro firmy ze zpracovatelského průmyslu (možnost zvolilo 16,2 % z nich). Důvod může být v jeho významnější orientaci na export, než je tomu v případě ostatních odvětví, z kterých možnost vybraly vždy pouze jednotky procent firem.